

Tilitoimiston valmiudet ESG- neuvontaan

Milla Perälä

OPINNÄYTETYÖ
Huhtikuu 2025

Liiketalouden tutkinto-ohjelma
Taloushallinnon suuntautumispolku

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Liiketalouden tutkinto-ohjelma
Taloushallinnon suuntautumispolku

PERÄLÄ, MILLA

Tilitoimiston valmiudet ESG-neuvontaan
Opinnäytetyö 40 sivua, joista liitteitä 5 sivua
Huhtikuu 2025

Opinnäytetyön tavoitteina oli tutkia uuden VSME-standardin sisältöä ja onko kestävyysraportoinnilla vaikutusta rahoituspäätöksiin tai arvoketjussa pysymiseen. Tavoitteena oli myös tutkia, onko Tilitoimisto X:n henkilöstöllä tai asiakkailla tarve ESG- tai VSME-ohjeistukselle. Opinnäytetyön tarkoituksena oli tehdä henkilöstökysely, jolla selvitettiin Tilitoimisto X:n henkilöstön tietämyksen ja koulutuksen tarve. Tarkoituksena oli tehdä myös haastattelu, jolla selvitettiin pankin suhtautuminen yritysten vastuullisuuteen ja vastuullisuuden vaikutusta rahoituspäätöksiin.

Opinnäytetyö toteutettiin laadullisena tutkimuksena, ja tutkimusmenetelminä käytettiin kyselytutkimusta sekä teemahaastattelua. Kyselyyn saatiin vastaus yhteensä 58 tilitoimistossa työskentelevältä henkilöltä. Haastattelussa haastateltiin Aito Säästöpankin yrityspankinjohtajaa, ja vastaukset toimivat laadullisena tutkimusmateriaalina.

Koska VSME-standardi oli julkaistu vain hieman ennen tämän opinnäytetyön aloittamista, tuoreimman tiedon varmistamiseksi lähdemateriaaleina käytettiin pääasiassa verkkolähteitä. Tietoa kerättiin luotettavista lähteistä, kuten Euroopan komission ja parlamentin sivustoilta, Finanssivalvonnan sivustolta sekä viimeisimmästä Osuuspankin suuryritystutkimuksesta. Tämä opinnäytetyö tehtiin mikro- ja pk-yrityksien näkökulmasta, ja esiin nostettiin myös taustalla vaikuttavia järjestöjä, kuten EFRAG ja OECD.

Tutkimustuloksista voidaan todeta, että suurimmat vaatimukset raportoinnista syntyvät arvoketjujen kautta. Suuryrityksien pakollinen raportointivelvollisuus aiheuttaa pk-yrityksille painetta raportoida kestävyystoimistaan toimitusketjussa pysyäkseen. Tutkimuksella saatiin myös selville, että Tilitoimisto X:n henkilöstöllä olisi tarve lisäkoulutukselle ja asiakkaille jaettavalle ohjemateriaalille vastuullisuuden ja kestävyysraportointiin liittyen. ESG:n perusperiaatteet olivat henkilöstölle keskimäärin vain jonkun verran tuttuja. Haastattelusta selvisi, että kestävyysraportointi ei suoraa vaikutusta yritysten rahoituspäätöksiin, mutta sillä voi olla vaikutusta rahoituksen hintaan. Tulokset antavat toimeksiantajalle tietoa henkilöstön tietämyksestä sekä ohjeistuksen ja lisäkoulutuksen tarpeesta.

Asiasanat: VSME, pk-yritys, mikroyritys, vastuullisuus, kestävyys

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Degree Programme in Business Administration
Financial Administration

PERÄLÄ, MILLA:

The Readiness of an Accounting Firm for ESG Advisory
Bachelor's thesis 40 pages, appendices 5 pages
April 2025

The objective of this study was to analyze the new VSME standard and its impact on SMEs' position in the value chain and access to financing. The purpose of the thesis was to conduct an employee survey, interview, and a literature-based analysis of the SME landscape.

The data were collected through a survey and a thematic interview. A total of 58 people from the accounting firm participated in the survey. In the interview, the Head of Corporate Banking at Aito Säästöpankki, was interviewed, and the responses served as qualitative research material.

Online sources were primarily used to ensure the most up-to-date information. This thesis was conducted from the perspective of micro and small-to-medium-sized enterprises, but also highlighted relevant organizations and associations influencing the topic, such as EFRAG and OECD.

The conclusions indicate that large corporations' reporting obligations place the greatest pressure on smaller companies to report on their sustainability efforts. The study also revealed that the staff at Accounting Firm X would benefit from additional training and guidance materials on sustainability reporting. Sustainability reporting may impact on the cost of financing. The results provide the commissioning company with insights into staff knowledge and the need for further ESG training.

Key words: VSME, SME, micro-enterprise, responsibility, sustainability

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	7
2	MIKRO- JA PK-YRITYSTEN MÄÄRITELMÄ	9
3	ORGANISAATIOITA KESTÄVYYSRAPORTOINNIN TAUSTALLA	10
4	KESTÄVYYSRAPORTOINTIDIREKTIIVI JA LAINSÄÄDÄNTÖ	12
	4.1 Raportointi suuryrityksissä	12
	4.2 Raportoinnin tuomat paineet listaamattomille pk-yrityksille	14
	4.3 Kestävyyssraportoinnin vaikutus taloushallintoon	15
5	MIKRO- JA PK-YRITYSTEN KESTÄVYYSRAPORTOINTI	17
	5.1 VSME-standardi	17
	5.1.1 Perusmoduuli.....	18
	5.1.2 Laajennettu Moduuli	19
	5.2 NSRS-standardi	20
6	HENKILÖSTÖKYSELY	21
	6.1 Tutkimustulokset	22
7	KESTÄVYYYS RAHOITUKSEN NÄKÖKULMASTA	26
	7.1 Haastattelu	26
	7.2 EU:n kestäväen rahoituksen ohjelma	28
8	JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA.....	30
	LÄHTEET.....	33
	LIITTEET	36
	Liite 1. Henkilöstökysely.....	36
	Liite 2. Haastattelu	40

LYHENTEET

CSRD	Corporate Sustainability Reporting Directive (yritysten kestävyysraportointidirektiivi)
GHG	Greenhouse Gas Protocol (Kasvihuonekaasuprotokolla)
EFRAG	European Financial Reporting Advisory Group (Euroopan tilinpäätösraportoinnin neuvoo-antava ryhmä)
ESBA	European Small Business Alliance (Euroopan pienyritysten liitto)
ESMA	European Securities and Markets Authority (Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen)
ESG	Environment, Social, Governace (Ympäristö, yhteiskunta, hallinto)
ESRS	European Sustainability Reporting Standards (Euroopalainen kestävyysraportointistandardi)
IFRS	International Financial Reporting Standards (Kansainvälinen tilinpäätöstietojen standardi)
NAF	Nordic Accountant Federation (Pohjoismainen kirjanpitäjäliitto)
NFRD	Non-Financial Reporting Directive (ei-taloudellisten tietojen raportointidirektiivi)
NSRS	Nordic Sustainability Reporting Standard (Pohjoismainen kestävyysraportointistandardi pk-yrityksille)

OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development (Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestö)
VSME	Voluntary Sustainability Reporting Standard for non-listed SMEs (Vapaaehtoinen pienten ja keskisuurten yritysten sekä mikroyritysten kestävyysraportointistandardi)

1 JOHDANTO

Tässä opinnäytetyössä keskitytään vastuullisuuteen ja kestävyysraportointiin listaamattomien pienten, keskisuurten ja mikroyrityksien näkökulmasta. EU:n Kestävyysraportointidirektiivin paineet kohdistuvat yhä enemmän pienempiin yrityksiin, kun suuryritysten tulee raportoida kestävyystoimistaan arvoketjun loppuun saakka. Joulukuussa 2024 julkaistu vapaaehtoinen raportointistandardi VSME (Voluntary Sustainability Reporting Standard for non-listed SMEs) tuo selkeyttä ja uusia mahdollisuuksia pienemmille yrityksille jakaa tietoa vastuullisuustoimistaan ympäristöön, yhteiskuntaan ja hallintoon liittyen. Opinnäytetyön tavoitteena oli tutkia tarkemmin VSME-standardin sisältöä, ja mitä tietoa uusi ohjeistus vaatii dokumentoimaan, sekä mitä asioita VSME:n syntymisen taustalla on ollut.

Opinnäytetyön aihe syntyi toimeksiantajana toimineen Tilitoimisto X:n tarpeesta selvittää listaamattomiin mikro- ja pk-yrityksiin kohdistuvia raportointivaatimuksia. Lisäksi tavoitteena oli selvittää henkilöstön valmiutta ohjeistaa asiakasta vastuullisuuteen liittyvissä kysymyksissä sekä henkilöstön tarvetta lisäkoulutukselle. Toimeksiantajaa kiinnosti myös pankin näkökulma aiheesta, ja minkälaisia vastuullisuustietoja pankki vaatii yrityksiltä. Opinnäytetyön tarkoituksena oli tehdä henkilöstökysely, jolla saatiin selville Tilitoimisto X:n henkilöstön koulutuksen tarve ja tietämyksen taso. Tarkoituksena oli tehdä myös haastattelu, jolla saatiin selville pankin suhtautuminen yritysten vastuullisuuteen ja vastuullisuuden vaikutus rahoituspäätöksiin.

Teoriaosuus koostuu tärkeimmistä käsitteistä, jotka auttavat ymmärtämään ja tulkitsemaan kestävyysraportoinnin vaikutuksia pk-yrityksiin. Tietoperusteinen viitekehys selittää, mitä mahdollisia lisähaasteita vastuullisuudesta raportointi aiheuttaa pienille alihankkijoille, ja mitä hyötyä yritykselle raportoinnista voi olla. Koska vastuullisuusasiat ja kestävyysraportointi on aihealueena todella laaja, aihe rajattiin koskemaan VSME-standardia ja pienten yritysten raportointivaatimuksia sen ajankohtaisuuden sekä toimeksiantajan kiinnostuksen vuoksi.

Tämä opinnäytetyö toteutettiin laadullisena tutkimuksena, ja sopiviksi tutkimusmenetelmiksi valikoituivat kyselytutkimus henkilöstökyselyn muodossa sekä teemahaastattelu. Kysely sisälsi monivalintakysymyksien lisäksi myös avoimia vastauskenttiä. Monivalinta- ja kyllä/ei-vastauksia analysoitiin prosentuaalisesti ja määrällisesti, joten kysely toimi osittain myös kvantitatiivisena menetelmänä. Kyselyyn vastasi yhteensä 58 Tilitoimisto X:ssä työskentelevää henkilöä. Haastattelussa haastateltiin Aito Säästöpankin yrityspankinjohtaja Sari Salmelaa. Haastattelun vastaukset toimivat laadullisena tutkimusmateriaalina pankin näkökulmaa tarkasteltaessa. Valitut tutkimusmenetelmät toimivat tämän opinnäytetyön toiminnallisina osuuksina.

2 MIKRO- JA PK-YRITYSTEN MÄÄRITELMÄ

Mikroyritys on yritys, jossa työskentelee enintään 10 henkilöä, ja jonka vuosiliikevaihto ja taseen loppusumma on enintään 2 miljoonaa euroa. Mikroyrityksen, pienten- ja keskisuurten yritysten tulee lisäksi täyttää perusteet riippumattomuudesta, jossa pääomasta tai äänivaltaisista osakkeista 25 prosenttia tai enemmän ei ole yhden sellaisen yrityksen omistuksessa, joihin ei voida soveltaa pk-yrityksen tai pienen yrityksen määritelmää. (Tilastokeskus 2025a.)

Pieniksi ja keskisuuriksi yrityksiksi eli pk-yrityksiksi määritellään ne yritykset, joiden palveluksessa on vähemmän kuin 250 työntekijää, joiden liikevaihto on enintään 50 miljoonaa euroa vuodessa ja taseen loppusumma enintään 43 miljoonaa euroa. Kun halutaan erotella vielä pienet yritykset keskisuurista yrityksistä, silloin yrityksen palveluksessa on enintään 50 työntekijää, vuosiliikevaihto ja taseen loppusumma enintään 10 miljoonaa euroa. (Tilastokeskus 2025b.)

3 ORGANISAATIOITA KESTÄVYYSRAPORTOINNIN TAUSTALLA

Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestö OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development) on toiminut jo 1960-luvulta alkaen, ja on alun perin ollut 1940-luvulla Euroopan taloudellisen yhteistyön järjestö OEEC. OECD:n tehtävänä on lisätä hyvinvointia maailmanlaajuisesti neuvomalla hallituksia linjoissa ja standardeissa, jotka tukevat osallistavaa ja kestävää kasvua. Se toimii nykyään globaalina suunnannäyttäjänä, jotta saataisiin rakennettua vahvempia ja kestävämpiä talouksia herättäen luottamusta tukeviin ja terveisiin yhteiskuntiin. OECD on myös auttanut edistämään uudistuksia ja ratkaisuja maailmanlaajuisiin haasteisiin tehden läheistä yhteistyötä G7- ja G20-maiden kanssa. (OECD n.d.)

Euroopan tilinpäätösraportoinnin neuvoo-antava ryhmä EFRAG (European Financial Reporting Advisory Group) on yksityinen yhdistys ja perustettu vuonna 2001. Se sai alkunsa Euroopan komission rohkaisusta palvella yleistä etua taloudellisella ja kestävä kehityksen alueilla. Taloudellisella alueella EFRAG vaikuttaa IFRS-tilinpäätösstandardien (International Financial Reporting Standards) kehitykseen eurooppalaisesta näkökulmasta katsottuna, ja kestävä kehityksen alueella ESRS-raportointistandardien (European Sustainability Reporting Standards) kehittämiseen. EFRAG:n julkisen sektorin rahoittajana toimii Euroopan Unioni ja yksityisenä rahoittajana EFRAG:n jäsenorganisaatiot. (EFRAG n.d.) Euroopan komissio valitsi EFRAG:n CSRD-neuvonantajaksi (Corporate Sustainability Reporting Directive) sen kokemuksen ja asiantuntemuksen vuoksi taloudellisessa raportoinnissa (Ecobio Manager n.d.b).

Eurooppalainen pienyritysten liitto ESBA (European Small Business Alliance) on arvostettu, epäpoliittinen ja vaikutusvaltainen eurooppalaisten yrittäjien puolesta puhuja. Se kampanjoi miljoonan pienyrityksen puolesta kaikkialla Euroopassa. Yrittäjäjäsenet halusivat liiton, joka näyttää heiltä ja ajattelee niin kuin he sekä ymmärtää heitä. ESBA toimii nykyaikaisena yrittäjien äänenä, ja auttaa, neuvoo ja tukee kaikkia jäseniään. (ESBA 2024).

Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen ESMA (European Securities and Markets Authority) on julkaissut EU:n kestävyysraportointistandardien (ESRS) soveltamista koskevan kannanoton sekä raportin kestävyystietojen valvonnan menettelytavoista. Kun suuret yritykset julkaisevat ensimmäiset ESRS-standardien mukaiset kestävyysraportit vuonna 2025, niitä valvotaan ESMA:n valvontaohjeiden mukaan. Kansallisissa viranomaisohjeissa kestävyystietojen valvonnan menettelytavoista on käytetty pohjana IFRS-valvonnan (International Financial Reporting Standards) ohjeita. Edistääkseen uusien vaatimusten täytäntöönpanoa ESMA haluaa kannanotossaan viitata Euroopan komission ja EFRAG:n ohjeisiin, ja korostaa keskeisiä osa-alueita, jotka ovat tärkeimpiä ESRS:n lausuntojen laadinnassa. Tällaisia asioita ovat muun muassa hallintojärjestelmien sisäinen valvonta, olennaisuuden arviointi sekä läpinäkyvyys siirtymäkauden helpotuksista. ESMA korostaa myös eri toimijoiden ESG-kouluttautumisen tärkeyttä. (Finanssivalvonta 2024a; ESMA 2024.)

4 KESTÄVYYSRAPORTOINTIDIREKTIIVI JA LAINSÄÄDÄNTÖ

4.1 Raportointi suuryrityksissä

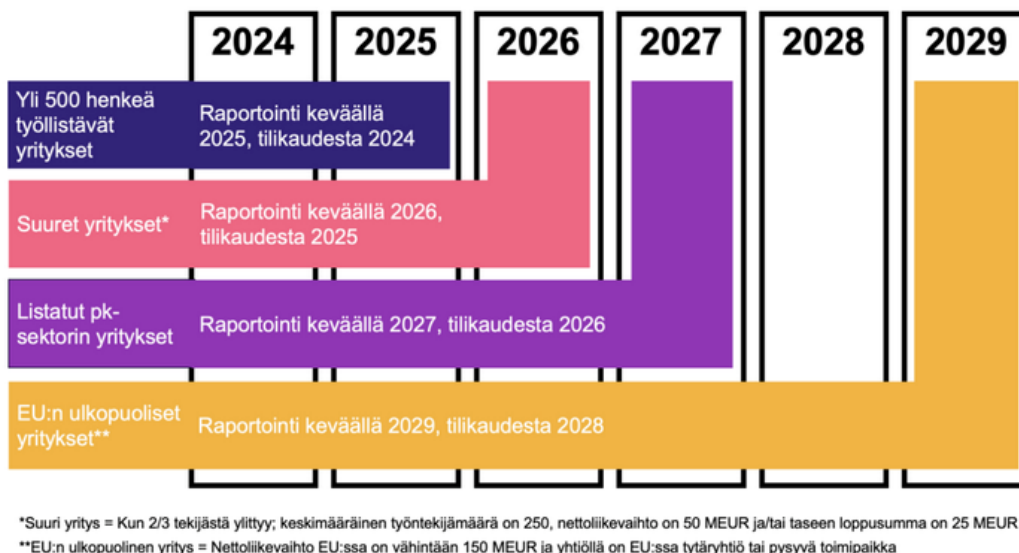
Euroopan Unionin lainsäädäntö velvoittaa kaikkia suuryrityksiä ja listattuja yrityksiä, paitsi listattuja mikroyrityksiä, julkaisemaan kestävyysraportin ESG-periaatteen mukaisesti. ESG:llä tarkoitetaan ympäristöä (environment), yhteiskuntavastuuta (social) ja hallintotapaa (governance). Yritysten tulee raportoida sosiaalisiin ja ympäristökysymyksiin liittyvistä riskeistä ja mahdollisuuksista. Lisäksi on kerrottava toiminnan vaikutuksista ihmisiin ja ympäristöön. Tämä auttaa sijoittajia, yhteiskuntaa ja kuluttajia sekä osakkeenomistajia arvioimaan yritysten kestävyttä osana Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaa. (Euroopan komissio 2024.) Sen tavoitteeksi on asetettu saavuttaa nettonollapäästöt vuoteen 2050 mennessä (Euroopan parlamentti 2023). Kestävyysraportointidirektiivi CSRD on myös osa EU:n kestävän rahoituksen ohjelmaa, joka sääntelee rahoitusmarkkinoita. Pyrkimyksenä on ohjata rahavirtoja kohti kestävämpiä investointeja ja saavuttamaan EU:n asettamat ilmastotavoitteet ja hiilineutraali yhteiskunta. (Silvola, Peill, Aspholm & Kisanlahti 2024, luku 2.) Kestävästä rahoituksesta ja vihreän kehityksen ohjelmasta lisää luvussa 8.2.

CSRD tuli voimaan 5. tammikuuta 2023, ja se korvaa aiemman ei-taloudellisten tietojen direktiivin NFRD:n (Non-Financial Reporting Directive). Uuden direktiivin soveltamisalaan kuuluvien yritysten on raportoitava EFRAG:n laatimien uusien eurooppalaisten kestävyysraportointistandardien ESRS:n mukaisesti vuoden 2024 tilikaudesta alkaen. Listatut pk-yritykset voivat aloittaa raportoinnin vasta 2026 tilikaudesta alkaen. (Euroopan komissio 2024.) Raportoinnin tavoitteena on tehdä vastuullisuustoiminnasta läpinäkyvämpää ja raportoinnista vertailukelpoisempaa. ESRS-standardeja laatiessa on tehty yhteistyötä maailmanlaajuisten raportointistandardien ja -viitekehysten kehittäjien kanssa (Silvola ym. 2024, luku 2). ESMA on laatinut kestävyysraporttien valvontaan erilliset valvontaohjeet (Finanssivalvonta 2024a).

Kestävyysraportointi on myös osa Suomen lainsäädäntöä. Kirjanpitolakiin 1336/1997 lisättiin joulukuussa 2023 kokonaan uusi luku 7, joka koskee kestävyysraportointia. Sen soveltamisalaan kuuluvat suuryritykset, suurkonsernin emoyritykset sekä listatut pk-yritykset. (Kirjanpitolaki 1136/1997.)

CSRD kattaa Suomessa noin sata suuryritystä, ja soveltamisalan laajennuttua listattuihin pk-yrityksiin raportointivelvollisia yrityksiä on noin tuhat. Direktiivi tulee koskemaan myöhemmin myös EU:n ulkopuolisia yrityksiä (KUVA 1). Vastuullisuus on olennainen osa yritysten toimintaa, ja sen avulla voidaan vastata yhteiskunnan asettamiin vaatimuksiin ja kantaa vastuuta ympäristöstä. Kestävämpi ja vastuullisempi liiketoiminta edistää ympäristön lisäksi myös yhteiskunnan hyvinvointia kokonaisuutena. CSRD tarjoaa mahdollisuuden luoda uutta arvoa ja erottua kilpailijoista. On tärkeää myös huomioida, että direktiivin laiminlyönti saattaa johtaa rikosoikeudellisiin seuraamuksiin, jotka voivat osaltaan vaarantaa yrityksen maineen ja taloudellisen vakauden. (Kuusinen & Stranius 2023.)

Kestävyysraportointidirektiivin (CSRD) aikataulu

KUVA 1. Kestävyysraportointidirektiivin (CSRD) aikataulu (Kuva: Taloushallinto-liitto 2024b)

Osuuspankin vuodesta 2012 alkaen vuosittain teettämän Suuryritystutkimuksen mukaan, johon osallistuu 250 Suomen suurinta yritystä, lähes 60 prosenttia yrityksistä uskoo, että uudet raportointivaatimukset auttavat yrityksiä kehittämään

liiketoimintaansa vastuullisemmaksi. Monet yritykset kokevat raportoinnin selkiyttävän vastuullisuusstrategiaa sekä tuovan lisää läpinäkyvyyttä ja uskottavuutta sidosryhmien suuntaan. Osa yrityksistä kokee kuitenkin raportoinnin vievän resursseja varsinaisilta vastuullisuuden kehittämistoimilta. (OP Suuryritystutkimus 2025, 54–55.)

Tämä viimeisin ja tuorein tutkimus osoittaa, että suomalaiset yritykset ovat sitoutuneet vahvasti vastuullisuuteen. Se ei ole enää valinta, vaan välttämättömyys, jotta voi pysyä globaalissa kilpailussa mukana. Vastuullisuus on myös kilpailuedun ja liiketoiminnan kestävyuden perusta. (OP Suuryritystutkimus 2025, 63.)

4.2 Raportoinnin tuomat paineet listaamattomille pk-yrityksille

Kestävyysraportointi koskettaa myös muita kuin lakisääteisen raportoinnin piirissä olevia yrityksiä välillisesti, kun pörssiyritys joutuu raportoimaan päästönsä myös arvoketjun osalta, ja siten paineet ulottuvat toimitusketjussa oleviin pienempiin yrityksiin (Palomäki, Silvola & Honkaniemi 2025). Myös Kirjanpitolain 7 luvun 11 §:ssä veloitetaan kestävyysraportointiyritysten esittämään tietoja yrityksen omien toimintojen ohella sen arvo- ja toimitusketjusta (Kirjanpitolaki 1336/1997).

CSRD-standardin mukaisesti raportoivien yritysten on raportoitava suorat ja epäsuorat päästöt kolmella eri tasolla Kasvihuonekaasuprotokollan GHG:n (Greenhouse Gas Protocol) määritelmien mukaan. Taso 3 koskettaa muita epäsuoria päästöjä, jotka syntyvät arvoketjusta aina raaka-aineiden hankinnasta tuotteiden loppukäsittelyyn. Tämä kolmannen tason päästoluokka ei ole yrityksen itsensä hallinnoima tai omistama, ja siksi tämä osuus raportoinnista on yritykselle eniten aikaa vievä ja haastavin yksittäinen tehtävä. Näistä arvoketjun päästöistä esimerkkeinä jätehuollon päästöt, sekä jakelun ja kuljetuksen päästöt. (Ecobio Manager n.d.a; Sykli 2024.)

Jopa 86 prosenttia Osuuspankin Suuryritystutkimukseen vastanneista yrityksistä näki, että heillä on velvollisuus tiukentaa tai päivittää alihankintaketjun vastuullisuusvaatimuksia, ja noin 40 prosenttia ilmoitti aikovansa vaihtaa toimittajiaan

vastuullisuusveloitteen vuoksi. Vaihospaine koskee erityisesti teollista alihankintaa, muita palveluostoja ja raaka-aineiden toimittajia. Lähes puolet arvioi vaihtavansa myös logistiikkapalveluja tarjoavat yritykset, sekä 50 prosenttia aikoi vaihtaa myös jakelijoita ja jälleenmyyjä. Vastuullisuus koskee siis aivan koko arvoketjua, eikä mikään sen osa voi jäädä vastuullisuustekojen ulkopuolelle. Suurimmat paineet osuvat teollisuusalaan sekä kaupan alaan. (OP Suuryritystutkimus 2025, s. 59–61.)

Suomessa merkittävä toimija Kesko listaa omien ja sidosryhmien kannalta tärkeimmät arvoketjuun liittyvien YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden olevan Ihmisarvoista työtä ja talouskasvua, Vastuullista kuluttamista, Ilmastotekoja ja Maanpäällinen elämä. Haastamalla tavarantoimittajia asettamaan omat päästötavoitteensa, nostamalla kestävien tuotteiden osuutta liikevaihdosta ja tukemalla asiakkaiden vastuullisia valintoja, Kesko kehittää arvoketjunsä vastuullisuutta. (Kesko 2024.)

Vastuullisuuden merkitys kasvaa koko ajan kuluttajienkin keskuudessa, ja luo myös sitä kautta yrityksille paineita kehittää vastuullisuustoimiaan. Ihmiset kaipaavat tietoa ja läpinäkyvyyttä tuotteiden ja palveluiden alkuperästä, ja siitä, miten ne vaikuttavat ympäristöön ja yhteiskuntaan. Kestävyys ei ole vain suurten toimijoiden vastuulla, vaan pienetkin arjen muutokset voivat tehdä eron (Ahlström 2024). Vuonna 2025 vastuullisuus on asiakkaille entistä tärkeämpi arvo, ja muun muassa ravintola-alalla se tarkoittaa myös keskittymistä sosiaaliseen vastuuseen. Esimerkiksi työpäivien pituuteen toivotaan apua ja helpotusta tekoälystä. Se voisi auttaa kustannustehokkaiden reseptien laadinnassa, hävikin hallinnassa, tilauksissa ja työvuorojen suunnittelussa. (Kaapro & Sandqvist 2025.)

4.3 Kestävyysraportoinnin vaikutus taloushallintoon

Kansainvälinen tilinpäätösraportointistandardi IFRS velvoittaa yrityksiä raportoidaan kestävydestään, ja näin kestävyysraportointi integroituu tilinpäätösnormiston kanssa (Silvola ym. 2024, luku 2). Tavoitteena on edistää valvontamenetelmien harmonisointia sekä yhdenmukaistaa IFRS- ja ESRS-standardien sekä

taksonomiasääntelyn soveltamista. Valvonta kohdistuu listayhtiöiden ja Finanssivalvonnan valvottavien tilinpäätöksiin, toimintakertomuksiin ja osavuositauksiin. (Finanssivalvonta 2024b.)

Taloushallinnon ammattilainen voi avustaa raportoivaa yritystä muun muassa kestävyttä edistävien investointien laskennassa sekä kestävää kehitystä edistävien pääomien arvonmäärittämisessä huomioiden kiertotalouden tekijät (Taloushallintoliitto 2024b.) Myös tuntemalla vastuullisia toimijoita, voidaan auttaa mikro- ja pienyrityksiä valitsemaan esimerkiksi vastuullisempia tavarantoimittajia. Kirjanpitäjä on usein pk-yrityksen lähin talousneuvoja, ja sillä voi olla tärkeä rooli vastuullisuusraportoinnissa, sillä monilla pienillä yrityksillä ei ole erillistä vastuullisuusasiantuntijaa (Procountor 2024).

5 MIKRO- JA PK-YRITYSTEN KESTÄVYYSRAPORTOINTI

5.1 VSME-standardi

Suuryrityksiä koskeva pakollinen CSRD-direktiivi on antanut suuntaviivoja pienempien yritysten raportointiin, mutta listaamattomille mikro- ja pk-yrityksille ei ole aikaisemmin ollut yhdenmukaista ohjeistusta. Tietoja on pitänyt keräillä muualta, muiden yritysten raporteista, ja tutkia eri vastuullisuuden viitekehyksiä. Pienemmiltä yrityksiltä on puuttuneet hyvät keinot tehdä kustannustehokkaasti omaa kestävyysraportointia tai tuottaa keskeisiä ESG-lukuja (Palomäki ym. 2025). Euroopan komission pyynnöstä EFRAG on suunnitellut ja julkaissut vapaaehtoisen raportointiohjeistuksen VSME-standardin yrityksille, jotka eivät kuulu pakollisen raportoinnin CSRD:n soveltamisalaan. EFRAG määrittelee VSME:n vapaaehtoiseksi raportointistandardiksi listaamattomille pienille ja keskisuurille yrityksille, sekä mikroyrityksille (EFRAG 2024). Raportoinnin onnistumiseksi läpinäkyvyys ja yhteistyö arvoketjun toimijoiden välillä on välttämätöntä (Ecobio Manager n.d.a). VSME:n tavoitteena on tarjota samantapainen paketti kuin pörssiyrityksille, mutta pienempi, suppeampi ja yksinkertaisempi, ja sen tavoitteena on myös helpottaa mikro- ja pk-yritysten toimintaa (Palomäki ym. 2025).

Tammikuussa 2024 EFRAG teki verkkokyselyyn perustuvan tutkimuksen, jossa kerättiin näkemyksiä sidosryhmiltä, jotka olivat osallistuneet julkiseen kuulemiseen vapaaehtoista kestävä kehityksen raportointia varten. VSME-luonnos sai julkisessa kuulemisessa palautetta useilta sidosryhmiltä, muun muassa pk-yrityksiltä, pankeilta, kirjanpitäjiltä ja kansallisen standardien laatijoilta. (EFRAG 2024.) Raportointia muokattiin ja yksinkertaistettiin palautteiden perusteella, ja sieltä poistettiin taakaksi tai liian raskaiksi koettuja asioita sekä korostettiin kaikkein olennaisimpia asioita, kuten ympäristöriskit, luonnon monimuotoisuus ja työolot. Muutosten jälkeen VSME-standardissa ei vaadita enää materiaalianalyysyjä, eikä työ- ja yksityiselämän tasapainon raporttia. Pankit uskoivat, että päästöjen vähentämistä koskevat ohjeet sekä ESG-koulutus ovat välttämättömiä. (NSRS 2024c.)

Lopulliseen muotoonsa hiottu valmis VSME-raportointiohjeistus julkaistiin joulukuussa 2024. Raportoinnin päätavoite on antaa informaatiota todellisille ja potentiaalisille liiketoiminnan yhteistyökumppaneille. VSME korvaa aiemmat standardoimattomat kyselylomakkeet ja ESG-kyselyt, ja tarjoaa yksinkertaisen raportointityökalun, jolla yritys voi aloittaa kestävän kehityksen matkansa ja seurata sitä. (EFRAG 2024.) VSME:n olennaisena motiivina on myös se, että saadaan pankkien ja suurten yritysten tietotarpeita kohdattua (Palomäki ym. 2025).

VSME-standardin noudattaminen asettaa vaatimuksia, joiden avulla yritys jakaa olennaista tietoa siitä, miten toiminta on vaikuttanut tai todennäköisesti vaikuttaa ihmisiin ja ympäristöön, sekä miten ympäristö- ja sosiaaliasiat ovat vaikuttaneet tai todennäköisesti vaikuttavat sen taloudelliseen asemaan, suorituskykyyn ja kassavirtoihin lyhyellä, keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä. Mikäli kestävyysraportti laaditaan suuryrityksien tai pankkien vuosittaisia tarpeita varten, raportti tulee tällöin laatia vuosittain. (VSME-standardi 2024.)

Noin 60-sivuinen ohjeistus on jaettu kahteen moduuliin; perusmoduuliin ja laajennettuun moduuliin, jotka sisältävät yksinkertaistetut perusohjeet ESRS-vaatimuksista. Perusmoduuli on suunnattu mikroyrityksille ja se sisältää olennaiset raportointivaatimukset. Laajennettu moduuli tarjoaa pk-yrityksille syvällisempää tietoa ja ohjeita raportoinnista. Ohjeistus tarjoaa valmiit pohjat, joiden mukaan yritys voi raportoida kestävyystoimistaan. (VSME-standardi 2024.)

5.1.1 Perusmoduuli

Perustietoina yrityksen tulee raportoida yrityksen oikeudellinen muoto, toimiala, taseen ja liikevaihdon suuruus euroissa, kokoaikaisten työntekijöiden tai henkilöstön määrä, ensisijainen toimintamaa tai sijainti, omistettujen, vuokrattujen tai hallittujen alueiden sijainnit. Perusmoduulin ympäristömittareina toimivat energiankulutus (MWh) ja kasvihuonekaasupäästöt (tCO₂eq). Taulukkoon listataan sähkö sekä polttoaineet uusiutuviin ja uusiutumattomiin lähteisiin. Myös eri resurssien käytöstä, valmistusprosessin vedenkulutuksesta sekä jätteiden määrästä ja laadusta, jätehuollosta ja kierrättämisestä tulee raportoida. (VSME-standardi 2024.)

Sosiaalisen vastuun mittareina ovat työntekijöiden hyvinvointi ja turvallisuus, joista yrityksen tulee julkaista työpaikalla sattuneet onnettomuudet tai työperäisen sairauden aiheuttamat kuolemat. Työntekijöiden vuosittainen kouluttautuminen tulee ilmoittaa tuntimäärinä, sekä työehtosopimuksen piiriin kuuluvien työntekijöiden prosentuaalinen osuus ja sukupuolten väliset palkkaerot. Hallinto- ja liiketoimintamittareissa painotetaan yrityksen eettisiä periaatteita ja liiketoiminnan läpinäkyvyyttä. Mikäli raportointikaudella yrityksellä on tuomioita ja sakkoja korruption ja lahjonnan vastaisten lakien rikkomisesta, ne kaikki tulee ilmoittaa raportissa. (VSME-standardi 2024.)

5.1.2 Laajennettu Moduuli

Laajennettu moduuli sisältää ohjeistukset Perusmoduulia syventävämpään kestävyysraportointiin, ja se vastaa eri sidosryhmien kuten pankkien ja sijoittajien tietotarpeisiin. Perustiedoissa kuvaillaan yrityksen tarjoamat tuote- ja/tai palveluryhmät, merkittävimmät markkinat, joilla yritys toimii, kuten vähittäiskauppa, tukumyynti tai B2B-myynti, sekä tärkeimmät liikesuhteet, kuten avaintoimittajat ja jakelukanavat. (VSME-standardi 2024.)

Ympäristöasioiden raportointiin mukaan tulevat edistyneempi mittaaminen, kuten päästöjen jakautuminen ja biologisen monimuotoisuuden vaikutukset sekä päästövähennystavoitteet. Siinä tuodaan esille myös asiaankuuluva tieto yrityksen arvoketjun vaikutuksista ilmastonmuutokseen ja arvoketjusta aiheutuneet päästöt. Kaikki ilmatoriskit tulee kuvailla ja ilmoittaa tehdäänkö tähän liittyen joitain sopeutustoimia. Sosiaalisessa vastuussa otetaan tarkasteluun myös työntekijöiden ja mahdollisen hallintoelimen sukupuolijakauma, työntekijöiden oikeudet ja ihmisoikeudet, yhteisövaikutukset ja asiakasvastuu. Hallinnon vastuissa ilmoitetaan mahdolliset tulonlähteet ja liikevaihto tai aktiivinen toiminta tietyillä aloilla, kuten kiistanalaiset aseet, tupakkatuotteiden viljely tai valmistus, fossiiliset polttoaineet sekä torjunta-aineet ja maatalouskemikaalit. (VSME-standardi 2024.)

5.2 NSRS-standardi

NSRS eli Pohjoismainen kestävyysraportointistandardi (Nordic Sustainability Reporting Standard) pk-yrityksille on kehitetty pohjoismaisena yhteistyönä eri tilitoimistojen toimialajärjestöjen kanssa. Se tukee pk-yrityksien siirtymistä EU:n kestävyysraportoinnin määräyksiin ja avustaa raportointiprosessissa. NSRS on suunnattu myös taloushallinnon asiantuntijoille ja tilitoimistoille, ja tarjoaa hyvää materiaalia ja ohjeistuksia. (Taloushallintoliitto 2024a.)

NSRS oli ensimmäinen ja ainoa standardi, joka on räätälöity pk-yrityksille, ja se pohjautuu VSME-luonnokseen (NSRS 2024a). NSRS:n on tarkoitus olla mahdollisimman helppo ja yksinkertainen. Se on ilmainen työkalu Excel-tiedoston muodossa, josta löytyy sekä ohjeet että itse raportointipohja. VSME-standardin valmistuttua NSRS-standardia tullaan päivittämään jatkossakin. Pohjoismaisen kirjjanpitäjiliiton NAF:n (Nordic Accountant Federation) teettämän tutkimuksen mukaan on edelleen tarvetta yksinkertaisille raportointityökaluille. (NSRS 2024b.) NSRS-työkalun saa suoraan linkin kautta avattua Exceliin, ja se sisältää valmiit välilehdet täytettävistä tiedoista. Se on saatavilla englannin-, ruotsin- ja norjankielisenä, myöhemmin tulossa myös suomeksi ja tanskaksi.

6 HENKILÖSTÖKYSELY

Tätä opinnäytetyötä varten tehtiin kysely Tilitoimisto X:n henkilöstölle (Liite 1). Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, mikä on Tilitoimisto X:n henkilökunnan tämänhetkinen tietämys ja valmius auttaa asiakasta kestävyysraportointiin liittyen, ja tarvitsevatko he tai heidän asiakkaansa lisäohjeistusta VSME-raportoinnista tai kestävyysraportoinnista. Kyselyssä selvitettiin myös, oliko henkilökunta osallistunut talon sisäiseen koulutukseen, joka järjestettiin keväällä 2024. Kysely tehtiin käyttäen Microsoft Formsia, ja se lähetettiin linkkinä sähköpostitse. Kyselylomakkeen linkkiä edelsi saatesanat kyselystä sekä pieni informatiivinen osuus kestävyysraportoinnista ja aiheeseen liittyviä lyhenteitä (Liite 1). Tuloksia on osittain analysoitu ja avattu käyttäen Microsoft Exceliä.

Kysely lähetettiin rajatulle kohderyhmälle Tilitoimisto X:n henkilökunnasta sellaisille henkilöille, joiden titteli on taloushallinnon asiantuntija tai palvelupäällikkö. Palvelupäälliköt työskentelevät yrityksessä tiiviissä yhteistyössä asiakkaiden sekä taloushallinnon asiantuntijoiden kanssa. He työskentelevät eri toimialojen parissa eri puolilla Suomea. Kyselyllä tavoiteltiin myös vastauksia siihen, onko asiakas kysynyt kirjanpitäjältä neuvoa vastuullisuusasioissa, ja onko näitä kysymyksiä tullut tiettyjen kokoluokkien yrityksiltä tai tietyiltä toimialoilta.

Lomaketutkimuksissa on pyrittävä tutkimusongelman kannalta kattavaan, mutta samalla yksinkertaiseen ja helppotajuiseen kysymyksenasetteluun. Tieteellisessä kyselyssä ei pidä harrastaa varmuuden vuoksi kysymistä. Kyselyä suunniteltaessa on hyvä muistaa, että vastaajajoukko tuntee harvoin tutkittavan aihealueen yhtä hyvin kuin kysymysten laatija. Vastaajan anonymiteetin säilyminen tulee ottaa huomioon myös kysymysten laadinnassa. Tieteellisen kyselyn onnistuminen edellyttää, että tutkija osaa ottaa laaja-alaisesti huomioon vastaajien ajan, halun ja taidot vastata kyselyyn. (Kvantitatiivisen tutkimuksen verkkokäsikirja 2021.) Kyselyyn vastaaminen oli täysin anonyymiä ja riskitöntä, sekä suunniteltu siten, että se veisi vain vähän aikaa kiireinen tilinpäätösaika huomioiden.

Vastausprosentti on tärkeä tekijä tuloksia analysoitaessa. Se kertoo muun muassa siitä, kuinka hyvin kyselyn tulokset edustavat kyselyn koko kohderyhmää.

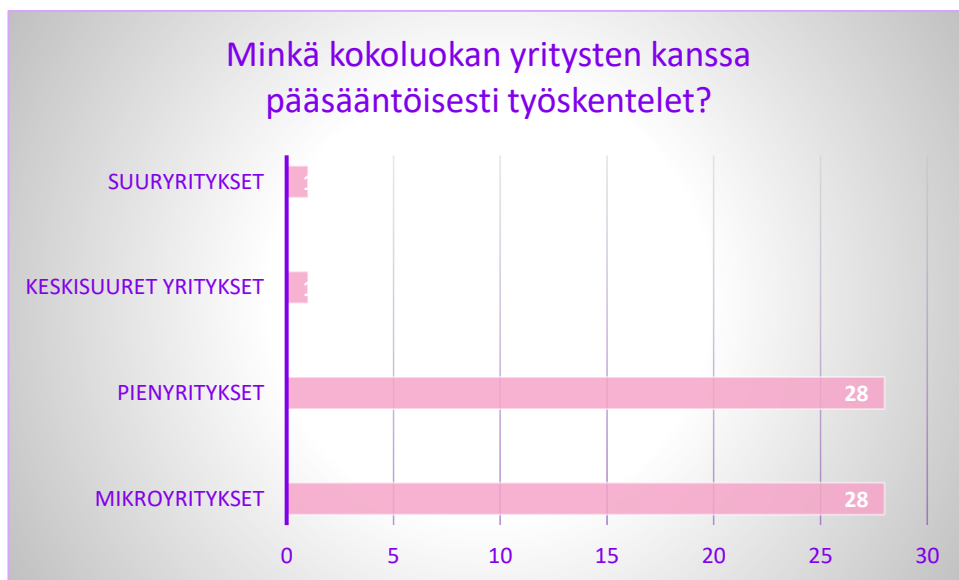
Korkea vastausprosentti tarjoaa luotettavampia tuloksia kuin matala vastausprosentti. Vastausprosenttia voidaan sanoa alhaiseksi, jos se on alle 20 ja erinomaiseksi jos se on yli 50. Tavoiteltava prosentti olisi 20–30, ja sen sanotaan olevan tutkimuksissa yleisesti hyväksytty. (Webropol 2024.) Tästä ei kuitenkaan käyty etukäteen toimeksiantajan kanssa keskustelua, mikä olisi heille riittävä vastausprosentti, eikä sille ollut asetettu tiettyä tavoitetta.

6.1 Tutkimustulokset

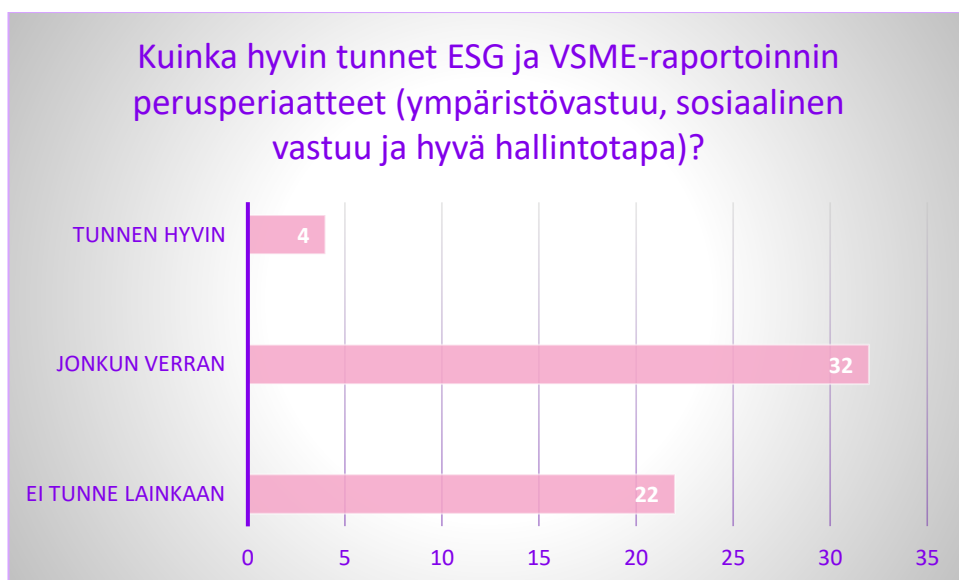
Tätä opinnäytetyötä varten suunniteltu kysely (Liite 1) lähetettiin yhteensä 402:lle Tilitoimisto X:ssä työskentelevälle henkilölle. Kysely oli avoimena 17 päivää aikavälillä 7. helmikuuta – 23. helmikuuta 2025. Kyselyn keskimääräinen vastausaika oli 2 minuuttia 18 sekuntia. Vastauksia saatiin yhteensä 58 kappaletta, jolloin vastausprosentti oli 14,5. Vastausprosentin jäädessä alle 20, se voi viitata kyselyyn liittyviin ongelmiin (Webropol 2024). Tässä tapauksessa suurin ongelma oli todennäköisesti ajankohta. Vastauksien lukumäärään saattoi vaikuttaa kiireinen tilinpäätösaika, vaikka tämä oli ennakkoon otettu huomioon ja kysely oli suunniteltu siten, että siihen voisi vastata helposti ja pienellä aikapanostuksella. Työsähköposti täyttyy myös asiakkaiden yhteydenotoista sekä yrityksen sisäisestä postista, niin yksittäinen kysely oli saattanut unohtua sinne joukkoon. Toinen ongelma saattoi olla se, että kyselyyn vastaamista ei koettu tarpeelliseksi. Kyselyn tuloksien perusteella voidaan tehdä kuitenkin johtopäätöksiä, ja vastaukset antavat toimeksiantajalle suuntaa siitä, mikä on henkilöstön tietämys vastuullisuudesta ja kestävyysraportoinnista, ja mikä on ohjeistuksen tarve. Tuloksia on tulkittu avoimesti ja rehellisesti.

Ensimmäiseen kysymykseen ”Minkä kokoluokan yritysten kanssa pääsääntöisesti työskentelet”, noin puolet vastaajista vastasi työskentelevänsä mikroyritysten kanssa ja noin puolet pienyritysten kanssa (KUVIO 1). Yksi vastasi työskentelevänsä suuryritysten kanssa ja yksi keskisuurten yritysten kanssa. Kysymyksen 2. tulokset antavat selkeän vastauksen siihen, mikä on henkilökunnan tietämyksen taso. Siinä kysyttiin ”Kuinka hyvin tunnet ESG ja VSME-raportoinnin perusperiaatteet (ympäristövastuu, sosiaalinen vastuu ja hyvä hallintotapa)” ja 32

vastaajaa eli 55 prosenttia vastasi ”tunnen jonkin verran”, 22 vastaajaa eli 38 prosenttia vastasi ”en tunne lainkaan” ja vain neljä vastaajaa eli 7 % vastasi ”tunnen hyvin” (KUVIO 2). Lisäksi kysymyksen 9. vastauksien perusteella voidaan todeta, että Tilitoimisto X:n työntekijöillä olisi tarve valmiille kestävyysraportoinnista ker-
tovalle ohjemateriaalille, sillä jopa 95 prosenttia vastaajista eli 55 vastaajaa toivoisi ohjeistusta, joka olisi helppo jakaa asiakkaalle.

KUVIO 1. Vastaukset kysymykseen 1. Minkä kokoluokan yritysten kanssa pääsääntöisesti työskentelet?

KUVIO 2. Vastaukset kysymykseen 2. Kuinka hyvin tunnet ESG ja VSME-raportoinnin peruseriaatteet (ympäristövastuu, sosiaalinen vastuu ja hyvä hallintotapa)?

Koulutuksen ja lisämateriaalin tarvetta selvitettiin myös kohdassa 3. Tilitoimisto X järjesti yrityksen sisäisen ESG-koulutuksen keväällä 2024, ja kyselyllä haluttiin myös selvittää osallistumisprosenttia kyseiseen koulutukseen sekä osallistujien kokemusta koulutuksesta. Kyselyn kohdan 3. vastauksista kävi ilmi, että noin puolet vastaajista oli osallistunut koulutukseen, ja suurin osa heistä piti koulutusta hyödyllisenä. Toinen puoli vastaajista ei ollut osallistunut koulutukseen, ja yhteensä kaikista vastaajista jopa 65,5 prosenttia vastasi ”samaa mieltä” kysymykseen ”Kaipaisitko aiheesta uusintakoulutusta tai lisämateriaalia”.

Seuraavista vastauksista voidaan tehdä johtopäätös, että asiakkaat eivät ole vielä aktiivisesti keskustelleet vastuullisuusasioista kirjanpitäjänsä kanssa. Kohdan 3. viimeinen kysymys antoi tiedon siitä, kuinka moni vastaajista oli käyttänyt Tilitoimisto X:n sisäistä vinkkikanavaa vastuullisuusasioista kiinnostuneesta asiakkaasta. Siihen oli vastannut myöntävästi vain yksi henkilö. Lisäksi vain viiden vastaajan asiakkaalla oli tietävästi käytössään jokin kestävyysraportointipohja. 11 myöntävää vastausta tuli kysymykseen 5. ”Onko joku asiakkaistasi ottanut kanssasi puheeksi kestävyysraportoinnin? (pyytänyt apua, kysynyt neuvoa)”, ja 47 vastaajaa valitsi vaihtoehdon ”ei lainkaan”. Niiltä, jotka vastasivat edelliseen kysymykseen myöntävästi, pyydettiin tarkentavaa vastausta lisäkysymyksellä ”miten autoit asiakasta”. Siihen vastattiin vapaaseen vastauskenttään ja seuraavanlaisia vastauksia saatiin.

- Neuvoin
- Ohjasin toisaalle kysymyksen talomme sisällä
- Kysymys oli, että autetaanko, jos tarvitsee tähän lähteä ja sanoin, että kyllä varmasti
- Talon sisällä asiantuntijavinkki, jotta voidaan kartoittaa miten ylipäänsä voidaan olla asiakkaalle avuksi raportoinnissa.
- Asiakas oli osana toimitusketjua, jossa hänenkin piti toimittaa raportteja toisen yrityksen vastuullisuusraporttia varten. Autoin raporttien hankkimisessa.
- Asiakas kyseli vain, että mikä tämä on ja koskeeko heitä. Koulutus oli aivan juuri ollut ja kerroin, että tämä koskee enemmänkin isoja yrityksiä.

Mutta jos tekevät isoille yrityksille alihankintaa niin he voivat vaatia tämmöistä. Tultiin siihen tulokseen, että ei aiheuta heillä nyt ainakaan toimenpiteitä.

- Lähetin kirjanpidosta koko vuoden kustannuksista tiedon, mistä ostettu ja mitä kulutyyppejä, tietyin ohjerajoituksin.
- kerroin että voin jättää yhteydenottopyynnön konsultointipalveluihin jos haluaa lisätietoja/tulee ajankohtaiseksi
- Ohjasin konsultointipalveluihin
- Käytiin pääpiirteittäin läpi kestävyysraportointia. Ei ollut tällä hetkellä sille tarvetta, mutta sovittiin, että palataan tarvittaessa aiheeseen uudelleen.
- Suurempi emoyhtiö pyysi erilaisia tietoja (esim. sähkön kulutus ja sähkön tuotantotapa, sukupuolijakauma, ikäjakauma, johdon sukupuolijakauma)

Edellä olevien vastausten perusteella voidaan todeta, että osa vastaajista on jo osannut itse auttaa asiakasta ja jakanut tietoa, ja osa on neuvonut asiakasta ottamaan yhteyttä Tilitoimisto X:n konsultointipalveluun, vaikka vinkkikanavaa ei oltukaan käytetty. Toimialakohtaisia eroja ei tämän kyselyn vastausten perusteella voida todentaa. Myöskään kysymys raportoinnin vaikutuksista rahoituksen saamiseen tai toimitusketjussa pysymiseen suuryritysten kautta, ei antanut riittävästi analysoitavaa tietoa. Kuitenkin ne muutamat, jotka vastasivat avoimiin kysymyksiin 7. ja 8. (Liite 1), voidaan koota yhteen tieto, että kysymyksiä on tullut alihankintayrityksiltä, jolla ei ole omaa raportointivelvollisuutta, mutta suuremman omistajayhtiön raportointivelvollisuus ulottuu myös kyseiseen yhtiöön. Isommilta yhtiöiltä tulee vaatimuksia mikro ja pk-yrityksille raportoida omista vastuullisuustoimistaan.

Kyselystä saatua informatiivisuutta kysyttiin viimeiseksi, ja se arvioitiin 1–5 asteikolla keskiarvona 3 tasolle. Voi olla, että osa siirtyi suoraa vastaamaan vain kyselyyn, eikä keskittynyt lukemaan saatesanoja sähköpostin alussa, jossa varsinainen info-osuus oli. Informaation lisääminen kyselyn sisälle olisi saattanut olla tehokkaampi keino jakaa tietoa, mutta se ei ollut kyselyn päätavoite. Lisätiedon jakamiseksi voisi suunnitella erillisen koulutuksen sitä toivoneille.

7 KESTÄVYYS RAHOITUKSEN NÄKÖKULMASTA

Tässä osiossa keskityttiin tutkimaan kestävyysraportointia ja pk-yritysten vastuullisuutta pankin ja rahoituksen näkökulmasta. Osa pankeista vaatii suuryrityksiltä vuosittaista kestävyysraporttia ja osalla pankeista on omia raportointityökalujakin, mutta miten toimitaan pienten yritysten kanssa, kun pakollista raportointivaatimusta ei ole. Haastattelun (Liite 2) avulla tutkittiin vaikuttaako kestävyysraportointi pienyrityksien rahoituksen saantiin tai vaikuttaako yrityksen vastuullisuus yleisesti pankin suhtautumiseen yrityksestä. Haastateltavaksi valikoitui Aito Säästöpankin (Aito SP) säästöpankkiiri ja yrityspankinjohtaja Sari Salmela, sillä pankin asiakkaina on pääasiassa pieniä ja keskisuuria yrityksiä, sekä mikroyrityksiä.

Haastattelu on yleinen tapa tuottaa tutkimusaineistoja. Kun tutkimusaiheeseen on jo perehdytty, haastattelija voi valita, mitkä ovat tutkimuksen kannalta keskeiset teemat. Haastattelija kysyy vapaasti muotoillen kysymyksiä näistä teemoista. (Kallinen & Kinnunen 2021.) Tämä haastattelu toteutettiin teemahaastatteluna etäyhteydellä. Haastattelussa kysyttiin, minkälaisia tulevaisuudennäkymiä kestävyysraportointivaatimukseen liittyy pankin näkökulmasta, ja miten vastuullisuus näkyy tällä hetkellä päivittäisessä työssä. Haastattelulla haluttiin selvittää myös, vaatiiko pankki jatkossa pienemmiltä yrityksiltä vastuullisuus- tai kestävyysraporttia, ja mitä tietoja yrityksiltä vaaditaan. Lisäksi kysyttiin, vaikuttaako raportointi rahoituspäätöksiin sekä mitkä ovat pankin näkökulmasta tärkeimmät vastuullisuuden mittarit. Seuraavassa luvussa 8.1 haastattelu on kokonaisuudessaan referoitu yhtenäiseksi tekstiksi.

7.1 Haastattelu

Haastattelu alkoi kysymyksillä ”minkälaisia tulevaisuudennäkymiä kestävyysraportointivaatimukseen liittyy pankin näkökulmasta” ja ”miten vastuullisuus näkyy tällä hetkellä päivittäisessä työssä”. Salmela (2025) kertoi, että vastuullisuusasiat näkyvät tällä hetkellä siten, että asiakkaan vastuullisuudesta tehdään dokumen-

tointia ja sitä seurataan. Asiakaskohtaamisia varten Säästöpankkiryhmä on kehittänyt oman työkalun, jolla käydään läpi asiakkaan talouden tunnuslukuja ja operatiivista toimintaa, ja yhtenä osa-alueena on vastuullisuus. Kun yritysasiakkailla tehdään rahoitusesityksiä, pankkivirkailija kysyy, miten vastuullisuus on huomioitu omassa yritystoiminnassa. Isommissa yrityksissä nämä ymmärretään laajemmin, ja kun vastuullisuusasiat on otettu asiakkaan kanssa puheeksi, moni yritys on huomannut toimivansa vastuullisesti ilman erillistä raportointiakaan, muun muassa tehokkuuden ja ekologisuuden näkökulmasta. (Salmela 2025.)

Seuraavaksi kysyttiin kysymykset ”Mitä pankki kysyy ja mitä tietoja yrityksiltä vaaditaan” ja ”Vaatiiko pankki pienemmiltä yrityksiltä vastuullisuus- tai kestävyysraporttia”. Salmelan (2025) mukaan ainakaan vielä vuonna 2025 pankki ei vaadi asiakasyrityksiltään raporttia kestävyystoimistaan, vaan vaatimus ja paine mikro- ja pk-yrityksille tulee arvoketjusta niiltä suuremmilta yrityksiltä, joille kestävyysraportointi on pakollista, ja jotka haluavat varmistaa kestävän liiketoiminnan arvoketjun loppuun saakka. Tällä hetkellä pankin asiakkaita enemmänkin ohjeistetaan, ja varmistetaan, että he ovat tietoisia vastuullisuusasioista ja että tällainen raportointivelvollisuus koskettaa lisääntyvässä määrin pienempiäkin yrityksiä. Useimmissa tapauksissa, erityisesti liikevaihdoltaan alle miljoonan euron mikroyrityksissä, vastuullisuusasioissa ollaan vielä hyvin alkutekijöissä, eikä aina ymmärretä vastuullisuutta laajemmin, vaan ajatellaan vain ekologisuutta ja ympäristövaikutuksia. (Salmela 2025.)

Haastattelun yksi tärkeimmistä kysymyksistä oli ”Vaikuttaako raportointi rahoituspäätöksiin”. Kestävyysraportti tai sen puuttuminen ei vaikuta suoraa pankin päätökseen rahoittaa yritystä. Salmela (2025) kertoo, että vastuullisuusasiat vaikuttavat kuitenkin siinä määrin rahoituspäätöksiin, että pankin täytyy itse pohtia, minkälaisiin projekteihin kannattaa lähteä mukaan, ja että pankki itse toimisi vastuullisesti. Esimerkiksi nykyaikaiseen ja uuteen hallihankkeeseen voidaan tarjota edullisempi rahoituspäätös kuin vanhaan halliin, jossa on vanhanaikaiset tai epäekologiset lämmitysjärjestelmät. Vastuullisemmin toimiva yritys saattaa siis saada paremman rahoitustarjouksen kuin vähemmän vastuullinen. Tässä kohtaa pankki pohtii myös kyseisten hallien jälleenmyyntiarvoa, ja minkälaisena vakuutena kyseiset hallit voivat toimia. Lisäksi vastuullisilla luottopäätöksillä voidaan varmistaa, että asiakas pystyy maksamaan lainansa takaisin. (Salmela 2025.)

Haastattelussa kysyttiin myös ”Ovatko asiakkaat kyselleet vastuullisuusasioista, ja onko Aito SP:llä omaa vastuullisuusneuvojaa”. Asiakkailla on vaihtelevia tapoja tehdä raporteja, ja on toiveissa, että saataisiin parempia työkaluja toteuttaa esimerkiksi toimialakohtaisia raporteja. Pankilla ei ole tällä hetkellä tarjota omaa ohjeistusta kestävyysraportoinnin aloittamiseen. Salmela (2025) toteaa, että on hyvä, että VSME-standardi on tehty, jotta pienemmät yritykset pysyvät mukana kehityksessä. Hän kertoo myös asiakaskokemuksista, että yritykset ovat alkaneet saada parempaa hintaa tarjouksistaan, jos ovat vastuullisesti toimivia. Enää pelkästään hinta ei vaikuta ostopäätökseen, vaan asiakas on valmis maksamaan jopa enemmän vastuullisen toimijan tuotteesta. (Salmela 2025.)

Pankki on useissa tilanteissa itse myös yhtenä osana arvoketjua, sillä se saattaa rahoittaa samassa arvoketjussa ylempänä ja alempana olevia yrityksiä. Täten myös pankin oma vastuullinen toiminta ja kestävät valinnat ovat tärkeässä roolissa. Kysymykseen ”Mitkä ovat pankin näkökulmasta tärkeimmät vastuullisuuden mittarit”, Salmela mainitsee näkyvimpänä vastuullisuustekijänä ympäristövastuun, sillä se on kaikkein helpoiten dokumentoitava. Lisäksi on tärkeää, että yritys hoitaa hyvin esimerkiksi taloushallintonsa, ja maksaa palkat työehtosopimusten mukaan, mutta nämä asiat eivät pankille suoraan näy, eikä pankin tehtävänä ole niitä seurata. (Salmela 2025.)

7.2 EU:n kestävän rahoituksen ohjelma

EU on sitoutunut vähentämään kasvihuonekaasupäästöjään asteittain tavoitellen ilmastoneutraalia taloutta. Ilmastotoimien keskiössä toimii EU:n vihreän kehityksen ohjelma. Vuoteen 2050 mennessä nettonollapäästöjen tavoitteen saavuttamiseen EU:n on investoitava uusiin teknologioihin. Julkinen rahoitus ei riitä tuon tavoitteen saavuttamiseksi, vaan myös yksityisten sijoittajien olisi syytä siirtyä rahoittamaan ilmastoystävällisiä hankkeita. Siksi täytyy asettaa selkeät kriteerit sille, mitä voidaan pitää kestävänä ja ympäristöystävällisenä sijoituskohteena. Muuten on vaara, että osa rahoituksesta kohdistuu esimerkiksi viherpesuhankkeisiin. (Euroopan parlamentti 2023.) Vihreällä siirtymällä halutaan tukea sitä,

että pääomat virtaavat kohti kestäviä yrityksiä ja kestävyysraportointi auttaa tunnistamaan nämä kestävät yritykset. Myös pk-yrityksillä on valtava rooli vihreän siirtymän edistäjänä. (Palomäki ym. 2025.)

EU on luonut yhteiset säännöt kestäväen rahoituksen määrittelemiseksi. Vuonna 2020 hyväksytty taksonomia-asetus määrittää, mitä sijoituskohteita voidaan pitää ympäristön kannalta kestävinä. Asetuksessa on kuusi ympäristötavoitetta, jotka ovat ilmaston muutoksen hillintä, ilmastonmuutokseen sopeutuminen, vesivarojen ja merien kestävä käyttö ja suojele, kiertotalouteen siirtyminen, ympäristön saastumisen ehkäisy ja vähentäminen sekä luonnon monimuotoisuuden ja ekosysteemin suojele ja ennallistaminen. (Euroopan parlamentti 2023.)

8 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Opinnäytetyöprosessi sujui suunnitelmien mukaan, ja toteutui alkuperäisessä aikataulussa. Materiaalia oli paljon myös englannin kielellä, mikä hieman hidasti aiheeseen perehtymistä, mutta ei suuresti vaikeuttanut työn tekemistä. Käännösten tarkistukseen käytettiin Redfox-sanakirjaa. Opinnäytetyön aihe ja toteutus sattui ehkä hieman haastavaan kohtaan sen suhteen, että VSME-standardi oli juuri julkaistu, eikä sen käytöstä voinut olla vielä paljon kokemusta. Lisäksi koko ajan tulee uusia julkaisuja ja tietoja päivitetään, niin piti pystyä rajaamaan tietolähteitä sekä aikataulua.

Vaikka opinnäytetyön teoreettinen pääpaino oli mikro- ja pk-yrityksien kestävyysraportoinnissa ja VSME-standardissa, oli myös hyvä käydä siihen liittyviä taustoja läpi, sekä tutkia VSME:n ja pk-yrityksien parissa työskenteleviä eri organisaatioita. NSRS nostettiin opinnäytetyöhön mukaan pohjoismaisena standardina, sekä siksi, että se on ilmainen työkalu ja voi olla hyödyllinen myös kirjanpitäjille. Ja koska CSRD:n vaatimukset yltyvät kuitenkin aina arvoketjun loppuun saakka, myös arvoketjussa ylempänä tapahtuvia asioita oli hyvä ottaa huomioon pienempien raportointia tarkasteltaessa. Pienemmillä yrityksillä on tärkeä rooli osana arvoketjua, ja jokainen yritys omaa raportointiaan noudattaen helpottaa informaatian jakamista ja seuranta kaikkissa arvoketjun vaiheissa. Kuitenkaan kaikkein pienimpien toimijoiden harteille ei tulisi asettaa liikaa paineita, vaan lisätä tietoisuutta kestävydestä vähitellen. Siksi onkin hyvä, että raportointi heille on vapaaehtoista, ja että raportointi laajenee vaiheittain.

Kyselyä tehdessä huomioitiin, että vastuullisuusasiat eivät välttämättä koske kaikkia Tilitoimisto X:ssä työskenteleviä kirjanpitäjiä ja heidän asiakkaitaan, sillä kaikki asiakkaat eivät ole vastuullisuusraportoinnin piirissä tai eivät kuulu alihankintaketjuun. Vaikka henkilöstökyselyn vastausprosentti oli vain 14,5, sen tuloksien perusteella voitiin antaa toimeksiantajalle suuntaviivoja, ja vastauksista voitiin tehdä johtopäätöksiä. Ja koska kyselytutkimus ei antanut riittävästi tietoa raportoinnin vaikutuksista rahoitukseen, toimii yrityspankinjohtajan haastattelu tärkeänä osana tutkimuksen täydentäjänä.

Vaikka VSME-standardi on vielä tuore, oli tärkeää kartoittaa, onko aiheesta ollut Tilitoimisto X:ssä jo keskustelua asiakkaiden kanssa, ja valmistautua tulevaan samalla herätellen tilitoimistossa työskenteleviä aiheesta. On hyvä ymmärtää myös, että taloushallinnon asiantuntijoilla on jo monta osa-aluetta, jotka pitää hallita, joten valmis ohjeistus olisi varmasti tärkeä työkalu tulevaisuudessa, jotta kaikkea ei tarvitse osata ja muistaa ulkoa. Kyselyn tulokset osoittivat Tilitoimisto X:n henkilöstön koulutuksen ja ohjeistuksen tarpeen. Opinnäytetyön teoriaosuutta voidaan käyttää koulutuksen tai ohjemateriaalin pohjana. Tarjoamalla ohjeistusta ja neuvoja vastuullisuusasioista, voidaan tuottaa lisäarvoa asiakkaille.

Tämän tutkimuksen jokaisen osa-alueen (teoria, kysely ja haastattelu) perusteella voidaan todeta, että CSRD-standardin mukaisesti raportoivat suuryritykset aiheuttavat isoimmat raportoinnin paineet mikro- ja pk-yrityksille. On tärkeää, että EU:n komissio ja EFRAG on reagoinut tilanteeseen, ja huomionut kasvaneen tarpeen auttaa pienempiä yrityksiä raportoinnin kanssa luoden heitä varten ohjeistuksen. On olemassa monia eri raportointityökaluja, joten yksi yhtenevä ohjeistus kaikkien pohjana auttaa ja selkeyttää raportointia ja sen seuraamista.

Helmikuun lopussa 2025 julkaistun Omnibus-ehdotuksen myötä CSRD kriteereihin kohdistuu suuria muutoksia, joista keskeisin on raportointivelvollisuuden rajaaminen vain suuryrityksiin, jotka työllistävät yli 1000 henkilöä ja tekevät liikevaihtoa yli 450 miljoonaa euroa. Tavoitteena on keventää yritysten hallinnollista taakkaa ja yhtenäistää kestävyysraportointiin liittyviä sääntöjä. Pienemmät yritykset usein kokevat sääntelyn taakan raskaana. Tämän ehdotuksen myötä, muutos tulisi vapauttamaan jopa 80 prosenttia nykyisistä raportointivelvollisista yrityksistä. Nämä yritykset voisivat ottaa käyttöönsä kevennetyn vapaaehtoisen VSME-standardin, ja muutos antaisi lisää resursseja varsinaisen vastuullisuustyön kehittämiseen ja toisi lisäksi kustannussäästöjä. Ehdotus toisi helpotuksia myös arvoketjun raportointivaatimukseen, muutoksia raportoitavien datapisteiden määrään sekä antaisi lisää aikaa toisen aallon yrityksille raportointivaatimukseen vastaamiseen (Kiviniemi 2025; Holmström, Larvus & Rantti 2025.) Onkin hyvä pohtia raportoinnin laajuutta ja sen kannattavuutta, jotta se ei veisi liikaa resursseja vastuullisuuden kehittämistoimilta. VSME:n käytön laajentuessa myös tilitoimiston valmius ohjeistaa asiakkaitaan kasvaa.

Samaa aihetta voisi tutkia uudelleen esimerkiksi yhden tai kahden vuoden päästä, kun VSME:tä on jo enemmän käytetty. Myös asiakastutkimuksella tai -kyselyllä voisi saada tarkempia vastauksia ja tuloksia vastuullisuusraportoinnin vaikutuksista liiketoimintaan. Pankin näkökulman tutkimista voisi kehittää haastattelemalla useamman eri pankin toimijaa ja vertailemalla eri pankkien välisiä eroja. Kestävyyssraportoinnista aiheena löytyy koko ajan uusia tutkimusaiheita, kun ohjeistuksia päivitetään vastaamaan mahdollisimman monen tarpeisiin.

EU:ssa ollaan kestävyys- ja ympäristöasioissa todella pitkällä ja ilmastonmuutoksen riskit ja ympäristövaikutukset otetaan huomioon jo melkein kaikessa. Erilaisia säädöksiä julkaistaan koko ajan, jotta päästään asetettuihin päästötavoitteisiin. Siksi myös mikro- ja pk-yrityksien kestävyysraportointi tulee olemaan tulevaisuudessa valttikortti niin suuryritysten kuin kuluttajienkin suosion saavuttamisessa. Toimitusketjussa pysyminen ja kilpailukyvyn säilyttäminen ovat tärkeitä asioita pk-yrityksissä. Myös ilman raportointien tai arvoketjun tuomaa painetta yritysten on syytä pohtia vastuullisuustoimiaan. Asiakkaat tekevät vastuullisia valintoja ostamistaan tuotteista, ja työntekijät miettivät työolojaan työpaikkaa valitessaan. Sosiaalisesta vastuusta huolehtiminen lisää yrityksen houkuttelevuutta ja kiinnostusta työnantajana. Yritystoiminnan läpinäkyvyys lisää luotettavuutta moneen suuntaan.

LÄHTEET

Ahlström, E. 2024. Ravintolatrendit. Verkkojulkaisu. Viitattu 20.2.2025. <https://www.eahlstrom.fi/trendit-ja-sesongit/ravintolatrendit>

Ecobio Manager. n.d.a. Verkkosivu. Viitattu 23.2.2025. <https://ecobio-manager.com/fi/csr-d-ja-scope-1-2-ja-3-paastot/>

Ecobio Manager. n.d.b. Verkkosivu. Viitattu 23.2.2025. <https://ecobio-manager.com/fi/efrag-ja-csr-d-miksi-efragin-rooli-raportoinnissa-on-merkittava/>

EFRAG. n.d. About us. Verkkosivu. Viitattu 20.1.2025. <https://www.efrag.org/en/about-us>

EFRAG. 2024. EFRAG Releases the Voluntary Sustainability Reporting Standard for non-listed SMEs. News. Verkkojulkaisu. Viitattu 20.1.2025. <https://www.efrag.org/sites/default/files/sites/webpublishing/SiteAssets/VSME%20News%20Item.pdf>

ESBA. 2024. Verkkosivusto. Viitattu 29.1.2025. <https://www.esba-europe.org/>

ESMA. 2024. ESRS statement. Pdf-dokumentti. Viitattu 28.2.2025. https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/2024-07/ESMA32-992851010-1597_-_ESRS_Statement.pdf

Euroopan komissio. 2024. Corporate sustainability reporting. Verkkosivu. Viitattu 20.1.2025. https://finance.ec.europa.eu/capital-markets-union-and-financial-markets/company-reporting-and-auditing/company-reporting/corporate-sustainability-reporting_en

Euroopan parlamentti. 2023. EU:n taksonomia määrittää kriteerit vihreälle rahoitukselle. Verkkojulkaisu. Viitattu 2.3.2025. <https://www.europarl.europa.eu/topics/fi/article/20200604STO80509/eu-n-taksonomia-maarittaa-kriteerit-vihrealle-rahoitukselle>

Finanssivalvonta. 2024a. ESMA on julkaissut kestävyysraportointia koskevan kannanoton sekä raportin kestävyystietojen valvonnan menettelytavoista. Verkkojulkaisu. Viitattu 8.7.2024. Viitattu 27.2.2025. <https://www.finanssivalvonta.fi/tiedotteet-ja-julkaisut/verkkouutiset/2024/esma-on-julkaissut-kestavyysraportointia-koskevan-kannanoton-seka-raportin-kestavyystietojen-valvonnan-menettelytavoista/>

Finanssivalvonta. 2024b. IFRS- ja kestävyysraportoinnin valvonta. Verkkosivu. Viitattu 27.2.2025. <https://www.finanssivalvonta.fi/finanssisektorin-toimijalle/paamamarkkinat/liikkeeseenlaskijat-ja-sijoittajat/ifrs/>

Holmström, T., Larvus, L. & Rantti, N. 2025. EU:n komission Omnibus-paketti tuo muutoksia kestävyysvelvoitteisiin. Verkoartikkeli. Viitattu 10.3.2025. https://www.ey.com/fi_fi/insights/sustainability/eun-komission-omnibus-paketti-tuo-muutoksia-kestavyysvelvoitteisiin

Kaapro, L. & Sandqvist, J. 2025. Tässä ovat vuoden 2025 ravintolatrendit. Aavecmedia: Verkkójulkaisu. <https://avecmedia.fi/keittio/tassa-ovat-vuoden-2025-ravintolatrendit/>

Kallinen, T. & Kinnunen, T. 2021. Haastattelut. Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto. Viitattu 23.3.2025 <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/laadullisen-tutkimuksen-aineistot/haastattelut/>

Kesko. 2024. Vastuullisuus. Arvoketju. Verkkosivu. Viitattu 22.1.2025. <https://www.kesko.fi/vastuullisuus/arvoketju/>

Kirjanpitolaki 30.12.1997/1336. Viitattu 20.2.2025. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1997/19971336#L7P9>

Kiviniemi, S. 2025. EU:n uusi Omnibus-ehdotus. Verkkootikkeli. Viitattu 6.3.2025. <https://greenstep.fi/artikkelit/eun-uusi-omnibus-ehdotus>

Kuusinen, J. & Stranius, L. 2023. CSDR-kestävyyseraportointidirektiivi koskee lähes tuhatta suomalaista yritystä vuoteen 2025 mennessä. Tiedote. Viitattu 8.2.2025. <https://www.epressi.com/tiedotteet/koulutus/csr-d-kestavyysraportointi-direktiivi-koskee-lahes-tuhatta-suomalaista-yritysta-vuoteen-2025-menessa.html>

Kvantitatiivisen tutkimuksen verkkokäsikirja. 2021. Kyselylomakkeen laatiminen. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto. Viitattu 19.1.2025. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvanti/kyselylomake/laatiminen/>

NSRS. 2024a. Verkkosivu. Viitattu 1.2.2025. <https://nsrs.eu/>

NSRS. 2024b. NSRS is updated in line with draft European standard. Blogiteksti. Viitattu 31.1.2025. <https://nsrs.eu/nsrs-is-updated-in-line-with-draft-european-standard/>

NSRS. 2024c. EFRAG has revised and simplified the VSME standard. Blogiteksti. Viitattu 1.2.2025. <https://nsrs.eu/efrag-has-revised-and-simplified-the-vsme-standard/>

OECD. n.d. <https://www.oecd.org/en/about/history.html>

OP Suuryritystutkimus. 2025. Verkkójulkaisu. Viitattu 1.2.2025. <https://www.op.fi/documents/10208/1661249/OP-Suuryritystutkimus-2025.pdf/c13c1ba8-ce2e-7fd3-6eac-a1e50d456624?t=1736948053317>

Palomäki, A., Silvola, H. & Honkaniemi, J. 2025. VSME-standardi – PK-yritysten uusi työkalu kestävyden todentamiseen ja sidosryhmäviestintään. esgReci-liencen podcast-tallenne. Julkaistu 15.1.2025. Viitattu 7.2.2025.

Procountor. 2024. Vastuullisuus ja ESG-raportointi murroksessa – mihin yritysten on varauduttava? Blogiteksti. Viitattu 25.1.2025. <https://procoun-tor.fi/blogi/vastuullisuus/>

Salmela, S. säästöpankkiiri ja yrityspankinjohtaja. 2025. Haastattelu 7.3.2025.

Silvola, H., Peill, E., Aspholm, I. & Kaisanlahti, T. 2024. ESG kestävyysraportointi: yritysjohton vastuu ja mahdollisuus. E-kirja. Helsinki: ST-Akatemia Oy.

Sykli. 2024. Vastuullisuuden opas pk-yrityksille. Pdf-dokumentti. Viitattu 27.2.2025. <https://sykli.fi/wp-content/uploads/2024/05/Vastuullisuuden-opas-pk-yrityk.sille.pdf>

Taloushallintoliitto. 2024a. NSRS-standardi. Verkkajulkaisu. Viitattu 1.2.2025. <https://taloushallintoliitto.fi/tietopankki/yritysvastuu-ja-kestavyysraportointi/nsrs-standardi/>

Taloushallintoliitto. 2024b. Tietopankki. Yritysvastuu ja kestävyysraportointi. Verkkajulkaisu. Viitattu 1.2.2025. <https://taloushallintoliitto.fi/tietopankki/yritysvastuu-ja-kestavyysraportointi/>

Tilastokeskus. 2025a. Käsitteet. Mikroyritys. Verkkosivu. Viitattu 22.1.2025. <https://stat.fi/meta/kas/mikroyritys.html>

Tilastokeskus. 2025b. Käsitteet. Pienet ja keskisuuret yritykset. Verkkosivu. Viitattu 22.1.2025. https://stat.fi/meta/kas/pienet_ja_keski.html

VSME-standardi. 2024. Pdf-dokumentti. Viitattu 23.1.2025. <https://www.ef-rag.org/sites/default/files/sites/webpublishing/SiteAssets/VSME%20Standard.pdf>

Webropol. 2024. Mikä on hyvä kyselyn vastausprosentti? Verkkajulkaisu. Viitattu 1.3.2025. <https://webropol.fi/mika-on-hyva-kyselyn-vastausprosentti/>

LIITTEET

Liite 1. Henkilöstökysely

1 (4)

(Sähköpostin saatesanat)

Ovatko ESG- ja VSME-asiat tuttuja?

Tämä on kutsu henkilöstökyselyyn, jonka tavoitteena on selvittää, millaisia ovat Yritys X:n henkilöstön sekä heidän asiakkaidensa kokemukset kestävyysraportoinnista. Pienen yrityksen lähin neuvonantaja vastuullisuusasioissa voi usein olla kirjanpitäjä.

Kestävyysraportointia koskeva direktiivi (CSRD) tuli voimaan EU:ssa 5. tammi-kuuta 2023, ja direktiivin soveltamisalaan kuuluvien suuryritysten on raportoitava uusien kestävyysraportointistandardien (ESRS) mukaisesti jo vuoden 2024 tilikaudesta alkaen. Vastuullisuudesta raportointi yltää yhä enemmän pienempiin yrityksiin ja alihankintaan, sillä suuryritysten tulee raportoida koko arvoketjusta. Pk-yrityksille syntyy painetta raportoida liiketoimintansa vastuullisuudesta suuryrityksille, ja se voi olla tulevaisuudessa jopa toimitusketjussa pysymisen edellytys. EFRAG julkaisi joulukuussa 2024 vapaaehtoisen raportointiohjeistuksen (VSME) myös listaamattomille pienille ja keskisuurille yrityksille.

Lyhenteitä:

CSRD = Corporate Sustainability Reporting Directive

ESG = Environment, Social, Governance

ESRS = European Sustainability Reporting Standards

VSME = Voluntary sustainability reporting standard for non-listed SMEs

Kyselyssä on 10 kysymystä, ja vastaaminen vie vain muutaman minuutin.

Kysely on osa Tampereen ammattikorkeakoulun opiskelijan (Milla Perälän) opin- näytetyötä. Kysely on täysin anonyymi, eikä tuloksien tulkinnassa mainita myöskään Yritys X:ää.

(jatkuu)

Vastausaika päättyy 23.2.2025.

Linkki kyselyyn tässä:

<https://forms.office.com/e/q2gLnWGkQ9>

Henkilöstökysely opinnäytetyöhön

Helmikuu 2025

Tervetuloa vastaamaan kyselyyn, joka on osa Pk-yrityksien kestävyysraportointivaatimukset - opinnäytetyötä. Kysely on täysin anonyymi, eikä tuloksien tulkinnassa mainita myöskään Talenomia.

Kiitos osallistumisestasi!

* Pakollinen

1. Minkä kokoluokan yritysten kanssa pääsääntöisesti työskentelet? *

- Mikroyritykset
- Pienyritykset
- Keskisuuret yritykset
- Suuryritykset

2. Kuinka hyvin tunnet ESG ja VSME-raportoinnin perusperiaatteet (ympäristövastuu, sosiaalinen vastuu ja hyvä hallintotapa)? *

- Tunnen hyvin
- Jonkun verran
- Ei tunne lainkaan

(jatkuu)

3. Keväällä 2024 järjestettiin talon sisäinen ESG-raportointikoulutus "ESG -ja mitä minun Yritys X asiantuntijana tulee siitä tietää?" *

	Vahvasti eri mieltä	Eri mieltä	Neutraali	Samaa mieltä	Vahvasti samaa mieltä
Osallistuitko koulutukseen	☐	☐	☐	☐	☐
Oliko koulutus mielestäsi hyödyllinen ja ajankohtainen	☐	☐	☐	☐	☐
Kaipaisitko aiheesta uusintakoulutusta, tai lisämateriaalia?	☐	☐	☐	☐	☐
Oletko lähettänyt konsultointipalveluille vinkkiä vastuullisuusraportoinnista kiinnostuneesta asiakkaasta?	☐	☐	☐	☐	☐

4. Onko asiakasyrityksilläsi käytössä jokin kestävyysraportointipohja? *

Kyllä

Ei

5. Onko joku asiakkaastasi ottanut kanssasi puheeksi kestävyysraportoinnin? (Pyytänyt apua, kysynyt neuvoja..) *

Kyllä, useita

Kyllä, muutamia

Ei lainkaan

6. Jos vastasit edelliseen kyllä, miten autoit asiakasta?

7. Kerro lyhyesti, jos asiakkaasi on kertonut, että ESG-raportointi olisi vaikuttanut esimerkiksi rahoituksen saamiseen tai toimitusketjussa pysymiseen suuryritysten kautta.

(jatkuu)

8. Onko kysymyksiä tullut tietyiltä toimialoilta tai tietyn kokoisilta yrityksiltä? *

9. Kaipaisitko valmista ohjeistusta, joka olisi helppo jakaa asiakkaalle? *

Kyllä

Ei

10. Saitko lisäinfoa tästä kyselystä koskien kestävyysraportointia?

Tämä ei ole Microsoftin luomaa tai suosittelemaa sisältöä. Lähettämäsi tiedot lähetetään lomakkeen omistajalle.

 Microsoft Forms

Liite 2. Haastattelu

Haastattelukysymykset Aito Säästöpankin yrityspankinjohtaja Sari Salmelalle

- Minkälaisia tulevaisuudennäkymiä kestävyysraportointivaatimukseen liittyy pankin näkökulmasta?
- Miten vastuullisuus näkyy tällä hetkellä päivittäisessä työssä pankissa?
- Minkä kokoisten yritysten kanssa työskentelette pääasiassa?
- Mitä pankki kysyy ja mitä tietoja yrityksiltä vaaditaan?
- Vaatiiko pankki pienemmiltä yrityksiltä vastuullisuus- tai kestävyysraporttia?
- Vaikuttaako raportointi rahoituspäätöksiin?
- Ovatko asiakkaat kyselleet vastuullisuusasioista, ja onko Aito SP:llä omaa vastuullisuusneuvojaa?
- Mitkä ovat pankin näkökulmasta tärkeimmät vastuullisuuden mittarit?